

18.02.2016 / komentarz: Józef Banach/ Rzeczpospolita

Komisja Europejska ogłosiła publiczne konsultacje w sprawie sporów o podwójne opodatkowanie.

Do 10 maja wszyscy zainteresowani mogą za pośrednictwem strony internetowej Komisji zgłaszać swoje propozycje usprawnienia dzisiejszego systemu rozwiązywania sporów dotyczących podwójnego opodatkowania. Bruksela uzasadnia, że takie zmiany są potrzebne do zapewnienia uczciwości i przejrzystości unijnego systemu fiskalnego.

Każdy chce dla siebie

Problem ten często objawia się w związku z przerzucaniem dochodów za pomocą cen transferowych przez przedsiębiorstwa międzynarodowe. Zdarza się, że władze skarbowe jednego z krajów, w których działa oddział lub spółka zależna takiej firmy, uznają, że dochodzi do wyprowadzania z tego kraju dochodu i nakładają tam podatek dochodowy. W zasadzie

powinno wtedy dojść do korekty podatku dochodowego w kraju, do którego ten dochód wytransferowano (a więc tam, gdzie go pierwotnie opodatkowano). Tak przynajmniej przewidują umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zawierane między państwami.

W praktyce nie zawsze do tego dochodzi. Powód jest prosty: każdy kraj chce zatrzymać jak najwięcej pieniędzy z podatku dochodowego. Taka sytuacja powoduje, że międzynarodowe przedsiębiorstwa są de facto podwójnie opodatkowane: w kraju, gdzie pierwotnie zapłaciły podatek dochodowy, oraz w kraju, w którym zastosowano domiar podatku.

Konwencje to za mało

W zasadzie rozwiązywanie takich sporów poprzez arbitraż jest przewidziane w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania. Istnieje także unijna konwencja arbitrażowa w tej sprawie (90/436/WE). Jednak – jak zauważa Komisja Europejska – procedury z tych aktów prawnych nie zawsze działają prawidłowo.

W kwestionariuszu konsultacyjnym Komisja pyta m.in. o to, czy w opinii zainteresowanych Unia Europejska powinna pozostawić rozwiązywanie sporów o podwójne opodatkowanie w gestii państw członkowskich i ich sądów (jak jest dziś), czy może ustanowić w tym celu nowe narzędzia prawne i instytucjonalne.

Sprawa sporów o podwójne opodatkowanie może w coraz większym stopniu dotyczyć Polski. Na drugi kwartał 2016 r. Ministerstwo Finansów zapowiedziało nasilone kontrole w zakresie cen transferowych. Wezwało też podatników dokonujących transakcji z podmiotami powiązanymi do korekt deklaracji za ubiegłe lata, jeśli dochodziło do wyprowadzania zysku za granicę.

Opinia

Józef Banach, radca prawny wspólnik w kancelarii InCorpore

Inicjatywa Komisji Europejskiej wydaje się słuszna, biorąc pod uwagę rozwój praktyki stosowania cen transferowych i zwalczania zjawiska przerzucania dochodów. Według najnowszych wytycznych OECD dochód międzynarodowych firm powinien być opodatkowany w tym kraju, w którym ulokowano rzeczywistą „substancję” ich biznesu. Nie zawsze da się to jednoznacznie ustalić, a każdy kraj może tę zasadę próbować rozumieć trochę inaczej, by zatrzymać dochód do opodatkowania u siebie. Być może do rozstrzygnięcia takich sporów między państwami UE trzeba powołać specjalny sąd arbitrażowy. Tak czy inaczej, spory na tym tle powinny być szybko rozstrzygane, by podatnicy nie ponosili ciężaru podwójnego opodatkowania.